

O PESEM

Lojze Krakar

O pesem, najdražja od žalosti, odpusti,
če te je ljubil obup
do krvi.

Mogoče me varaš,
morda me ubiješ,
toda ne dam te,
kri moje zemlje.

Kakor sovraži škorpion, te sovražim,
ker ne morem brez tebe
umreti ne dihati.

Najlepši pekel sem sezidal, da v njem
spočenjam s tabo,
na zadnjo zvezdo svojih nebes
hropem, romar, za tabo,
in dušim se od sreče,
kadar klečim pred teboj
in te prosim:

o pesem, kraljica obupa, ne ubij me,
ne izdaj me,
ne pozabi me.

ANTIPESSEM

Lojze Krakar

*... In neki dan, ko v reki gledal
sem svoj obraz, je iz šopa misli
v očeh sršala dlaka, pasji
zobje so rasli mi po srcu.*

S SLOVENSKO ŽALOSTJO V POPOTNI CULI

prišel sem k reki, da bi krstil misel,
ki ji ne vem imena in že dolgo
jo nosim skozi mrzle templje gadov
na skrivaj kot poganko. Misel raste
in jaz jo kličem: ti moj črni angel,
ti palica izgnančeva, ti prapor
vesele domovine mojih juter,
ti posinelo truplo moje radosti,
ki so te oskrunili in vrgli v brezno,
ti najbolj kruta smrt najmanjše mravlje
iz mojega mravljišča, ti zadušnica
za tiste, ki so upali, za one,
ki bodo v smrt odšli po isti poti,
ti glas skrivnostnega zvona iz reke,
ki k njej prišel sem, da bi krstil žalost.

TAKO SEM MOLIL IN IZ REKE SO VSTALE

vse moje oskrunjene radosti, sedle
k meni na travo in mi povedale,
od kod zvonijo zvonovi. In komu.
V tvoji mladosti, so mi povedale,
je bilo prepovedano misliti na srečo.
Sreča pa je žena, podobna studencu,
ki ga išče po hosti žejen drvar.
Sreča je kamen, s katerim lahko ubiješ gada,
sreča je britev, ki je ne smeš imeti v kaznilnici,
sreča je puška, ki jo lahko vržeš stran,
preden si ustrelil človeka ali ptico,
sreča je soba, ki jo potrebuje človek,
ko je star šestnajst let.

JAZ SE IZ MLADOSTI SPOMINJAM LE KRALJA

s pasjimi uhlji in njih, ki so stali
na travniku okoli objokanega sonca.
Sonce je dobilo uši, so rekli.
Ostrizite ga in skrbno zmečite
njegove lase v ogenj, so rekli.
A pametni jih niso poslušali, dali
so stražam pijače in skrivaj nosili
sončno zlato kraljevim priležnicam
in si kupili otoke v večnosti.
Mene pa so biriči opili z žalostjo,
da sem izkričal najljubši priležnici
svojega kralja bridkost neuslišanih
in pljunil na žezlo, pozabljeno v postelji.

BILO JE ŽEZLO VELIKEGA MOGULA.

Veliko žezlo velikega mogula.
Ni me dal ubiti: s svojimi ladjami
vzel me je s sabo in vsem svojim ljubicam
je zapovedal, naj nama prepevajo
pesmi sončnih hčera, a med vihrami
me je učil tuliti z levinjami
in moje domotožje častil je z zdravicami.
O velika laž velikega mogula!
Nekoč sva, še veš, na istem pašniku
pasla upanje in jaz sem tvojim
besedam verjel in od tega umrl.

UMRL SEM, DA BI VSTAL K SKRUNITVI

podobe svoje, da bi videl
pse pri ploditvi, da bi slišal
njih lajajoče litanije.

Najprej je rekla pasja mati:
Ti pasji sin! — Ti pasja duša,
zalajal je njen psič, sesaje
besede iz njenih votlih prsi.

Ti pasji plod, je sikal vame
grmič ob poti, in obrita

mi majska trava je dišala
kot pasja dlaka, po oblasti.

V oblasti pasji sem na večnem
bežanjučasoma povolčji
vsa svoja čustva, da za žene
začel jemati sem volkulje.

In neki dan, ko v reki gledal
sem svoj obraz, je iz šopa misli
v očeh sršala dlaka, pasji
zobje so rasli mi po srcu.

ZATO SE POGOSTOKRAT VRAČAM K REKI

in mislim na ladje. In mislim na radosti
velikega mogula, ki mi poje zadušnico
na najinem pašniku. V zadušnici nastopajo
sonce in psi in volkulje priležnice
in trava, ki raste v porušenem mestu.
Jaz sedim na robu porušenega mesta
in mečem olupke svojih misli v reko.
Prepovedano je, vem, potovati z ladjami,
ki so se že zdavnaj nekje potopile.
Prepovedano je voditi pse v templje,
kjer se govori, kako je v večnosti.
In prepovedano je tiskati zakone kraljestev,
ki oznanjujejo vesoljno srečo,
oblečeno v sivo jetniško konfekcijo.
O velika nesreča črnega bivola!

OPEVAL BOM NESREČO ČRNEGA BIVOLA,

ki ne ve za dobroto velikega mogula,
opeval bom prvega človekoljuba,
ki se bo odvadil streljati v ranjence,
opeval bom žene, naslikane na plakatih,
ker ne morejo še v postelji oznanjati državotvornosti,
in guslarje, ki vidijo z zenicami prstov,
česar ne smejo videti pesniki,
in prvega politika, ki ne bo odgovoril
na mojo žalost v časopisu s številkami.

NEKOČ SO ME OBTOŽILI, DA OSKRUNIL
sem s svojim rojstvom čast poklicnih rabljev.
Na konju je divjal čez moje misli
sodnik iz policije. Tudi priče
so pričale po krivem o veselju
iz neke daljne, sanjske domovine
brezzobih alg, tako da iz zakonika
so lezli črvi, ko so rekli: kriv je.
Pokazal sem jim črve. A sodniki
pogledali so v zbrane spise mutcev
in rekli ne. Potem sem bil obsojen
na meč, viseč nad glavo bele mravlje
iz mojih slutenj. Z velikim kozarcem
napili so sodniki v čast svobode
in gadji strup je brizgal iz njih vriskov
pod mojo celico ob uri smrti.

NA POTI DO VISLIC SEM MISLIL NA ŽITO.
Noč je šla z mano na pot. Toda vsaka
noč ima belo brado modrosti,
pravi mi zgodbe o ljubljeni zemlji.
Zdaj bi jo moral gnojiti, mi pravi,
pojdi, napiše s prstom v polnoč.
Noč, odgovarjam, pesek je žito
moje dežele. V kamen se strne
v srcu in raste, raste v puščavo
velikih skal in potuhnjenih brezen.
Čaka te grob tvojih dedov, mi bere
noč iz spomina. Legli so v zemljo,
ko je rodila še travo in ptice,
pojdi, njih grob je mehak kakor gnezdo.
Vstani, še enkrat zapiše v sivo
votlost noči, potem gre k sosеду,
slišim jo odpirati veliko knjigo
stare resnice o zemlji domači,
vidim jo, črno, kako me izganja
na zadnjo ladjo iz kužnega mesta.

V TEM MESTU OSTANEŠ, IZGNANEC SLOVENSKI

ne misli na ladje.

Prepovedano je in ukazano je. Poslušaj zadušnico
svojemu upanju in potri v svojih mislih uši.

Kajti uši bodo večno živele

in naš čas je le tekma v postavljanju templjev
njihovemu svetemu rodu.

V templjih pa je prepovedano ubijati malike

in hoditi nag med nagimi bogovi

ali boginjami. Lahko bi spočele

tisto najdrobnejšo misel, da moramo

soncu spet pustiti lase, naj rastejo,

ali porušiti tiskarne, ki tiskajo

zakone o sreči za kraljeve priležnice,

ali prepovedati psom, da bi lajali

v procesijo obupancev, kako bo v nebesih.

BREZ IMENA POJDI Z MANO

dalje, ljubljena poganka,

šla bova iz tega templja

k novi reki, morda pridem

s tabo kdaj na tisto sonce,

ki je moj prijatelj, s tabo

morda najdem kraj, kjer puško

smeš odvreči, preden streljaš;

môli zame, mrtva radost,

zvôni zame, zvon iz reke,

v javno hišo šel iskat bom

kralja, ki me ni uslišal,

ladjo, zdavnaj potopljeno,

bom spremenil v cerkev sreče

in v njej blagoslovil žalost

s križem svoje domovine.

MRTVI DOM

Lojze Krakar

Temnó je tu: temnó kot duši v grobu
na prvo noč po smrti, ko v temi
začne zaudarjati ji po trohnobi
minulih dni,
trohnobi, ki duši.

Že zdavnaj se podrlo je ognjišče
in kot skelet se streha v noč reži,
da se še ptica, ki zavetje išče,
ustraši pred tem domom
in zbeži.

Starikav pajek plete čez trohneče
okvire oken pajčevinast mir
in neki demon z votlim mečem vleče
po strunah razglašanih duš
zvečer.

In netopir visi namesto luči
nad mizo, kjer ni več ne žlic ne skled
in kamor vsak večer prihaja s ključi
od kašče
neki mrtev duh ihtet.

Ne, sem ne bo več smrti ne ljubezni
ko pajek bo zapredel vrata izb,
in neko noč se bo v cvetoči plesni
zadušil v kotu
tudi mrtvi Krist.

Nad mrtvim domom, nad ugaslim svetom
sred njiv, ki jočejo od bolečin,
ker jih tišči kot kamen v prsih mleko,
bo frfotal le smrtni vran,
spomin.